

Obecná epidemiologie

MUDr. Miroslava Zavřelová
Ústav preventivního lékařství,
odd. epidemiologie infekčních chorob

Epidemiologie

- Studium hromadně se vyskytujících jevů
  - Stanovení opatření – intervence
  - Analýza efektivity intervence
-

Epidemiologie infekčních chorob

- Proces šíření nákazy –
příčiny vzniku a zákonitosti šíření nákaz
  - Opatření proti šíření nákaz –
protiepidemická opatření
  - Cíl – omezit/ zastavit šíření nákazy
-

Proces šíření nákazy

- Zdroj původce nákazy:
    - člověk
    - zvíře

  - Přenos:
    - přímý
    - nepřímý

  - Vnímavý jedinec
-

Zdroj původce nákazy

- akutně nemocný
  - chronicky nemocný
  - rekonvalescent
  - v inkubační době
  - inaparentně infikovaný (bez příznaků)
-

Přímý přenos nákazy

Nutná současná přítomnost zdroje
nákazy a vnímavého jedince

- přímý kontakt

  - dotyk, polibek, sex

  - pokousání / poranění zvířetem

- transplacentární a perinatální
přenos

- kapénkový přenos

Nepřímý přenos nákazy

---

nezávislý na přítomnosti zdroje

- kontaminovanými předměty
  - biologickým materiálem
  - kontaminovanými potravinami:
    - n kontaminace primární a sekundární
  - vzduchem
    - n infekční aerosol, infekční prach
  - hmyzem
-

Vnímavý jedinec

- vnímavost znamená opak imunity
  - nejsou vytvořeny **specifické** protilátky proti konkrétní nákaze
-

Nevnímový jedinec

- nevnímový = imunní
  - má specifické protilátky proti konkrétní nákaze a onemocnět nemůže
  - specifické protilátky - specifická imunita:
    - po nákaze
    - po očkování
-

Ovlivnění procesu přenosu nákazy

- přírodními podmínkami:
    - n klimatickými, geografickými, biotop krajiny,
přírodní katastrofy
  - sociálními podmínkami:
    - n ekonomická úroveň (rozvojové země)
    - n hygienická úroveň (pitná voda, odpady)
    - n úroveň zdravotnictví (terapie, očkování)
    - n válečné konflikty
-

Formy infekce

- manifestní
    - n typická
    - n atypická
  - inaparentní = asymptomatická
  - persistentní
    - n chronická
    - n latentní
    - n nosičství (nosičství viru, bacilonosičství)
-

Průběh nákazy

- inkubační doba
    - n minimální, maximální,
    - n průměrná (=nejčastější)
  - prodromální stadium
    - nespecifické příznaky, horečka
  - manifestní stadium (syndrom)
  - rekonvalescence
-

Výskyt nákazy

- sporadický
jednotlivé případy, rodinný výskyt
  - epidemický
hromadný výskyt, časově omezený
  - endemický
trvalý výskyt v určité zeměpisné oblasti
  - pandemický
celosvětový výskyt, časově omezený,
(celosvětová epidemie)
-

**Který z nich je
nejčastější ?**

Protiepidemická opatření

- preventivní
předcházejí vzniku nález
  - represivní
v ohnisku nález
s cílem omezit, event. zastavit šíření
nález
-

Preventivní protiepidemická opatření

○ Hygienická

- zabezpečení zdrojů pitné vody
  - likvidace odpadů
  - hygienické normy při výstavbě
  - hygienický režim při výrobě a prodeji potravin
  - dezinfekce, sterilizace ve zdravotnictví
  - dezinfekce, dezinsekce, deratizace
-

Preventivní protiepidemická opatření

- Očkování = aktivní imunizace – nejefektivnější preventivní opatření
  - Prevence zavlečení nákaz do kolektivu
  - Zdravotní výchova
-

Represivní protiepidemická opatření

- **Včasná diagnóza**

- klinická, laboratorní, epidemiologická anamnéza

- **Hlášení**

- **Izolace**

- povinná hospitalizace na infekčním odd.
    - domácí izolace
-

Represivní protiepidemická opatření

- Epidemiologické opatření v ohnisku nákazy
  - Karanténní opatření
  - Dezinfekce, dezinsekce, deratizace
-

Epidemiologické šetření v ohnisku nákazy

- objasnit příčiny vzniku nákazy
  - určit zdroj nákazy
  - objasnit cestu přenosu
  - vymezit ohnisko nákazy
    - velikost ohniska je dána počtem osob exponovaných nákaze
  - stanovit cílená represivní opatření
-

Represivní opatření v ohnisku nákazy

- **Zvýšený zdravotní dozor**
ukládá se osobám exponovaným nákaze,
screeningová vyšetření
  - **Karanténní opatření**
    - karanténa pro děti
    - zákaz výkonu povolání
  - **Zdravotní výchova** - cílená na konkrétní
situaci
  - **Imunoprofylaxe**
-

Dezinfekce

- Ochranná
provádí se rutinně, preventivně
(zdravotnictví, potravinářství, vodárny)
  - Ohnisková
v ohnisku nákazy
-

Dezinsekce

Hubení epidemiologicky významných členovců

- chemická
  - biologická
-

**Jaký je rozdíl mezi
insekticidem a repelentem?**

Výborně!

Deratizace

Hubení epidemiologicky významných
hlodavců

- mechanická - pasti
  - biologická - kočka
  - chemická - rodenticidy
-

MUDr. Miroslava Zavřelová

e-mail: mizavrel@med.muni.cz
